

politiikka

Julkaisija Valtiotieteellinen Yhdistys ry
Utgivare Statsvetenskapliga Föreningen rf

Uusi tutkintoasetus

Joulukuun 22. päivänä 1978 annettiin Asetus yhteiskuntatieteellisistä tutkinnoista (1082/78). Koulutusohjelmat luetteleva yleinen »kakkosasetus» puuttuu vielä.

Uusi tutkintoasetus aiheuttaa nyt ensisijaisesti sen, että lainkuuliaisten valtiopin ja muiden yhteiskuntatieteiden harjoittajain, suosijain ja ystävien, opettajien ja opiskelijoiden tulee oppia käyttämään sujuvasti seuraavanlaisia käsitteitä:

- aineopinnot, koulutusala, koulutusohjelma, koulutusohjelman osa-alue, koulutusohjelmaryhmä, koulutusyksikkö, suuntautumisvaihtoehto, syventävät opinnot ja yleisopinnot;
- opintojakso, opintoviikko, opintokokonaisuus, opintojakson tuottaminen ja opintojen hyväksilukemisen yleiset perusteet;
- lähestymistapa, metodologiset sisällöt, monitieteinen, ongelmakokonaisuus, päävastuinen tieteenala, sivuvastuinen tieteenala, tiedesisältö, tieteenalojen tieto ja tutkimusluontoinen;
- perusvalmius, valmius, viestintävalmius ja yleinen valmius.

Asetus on jotensakin vuolasta ja epäselvää lainsäädäntöä. Vuosikymmenen kulluttua tietänemme, mille kannalle KO asettuu, kun joku työpaikassaan epäonnistunut valtiotieteen tai yhteiskuntatieteen

kandidaatti vaatii yliopistoaan tilille siitä, ettei hänelle olekaan »annettu» tiedon soveltamisen edellyttämiä yleisiä valmiuksia.

Parasta tässä asetuksessa on se, että asetusta olisi saattanut olla vielä huonompi. Vielä paljon huonompaa asetusta nimittäin valmisteltiin sinnikkäästi joidenkuiden opetusministeriön virkamiesten johdolla. Hyvää tässä asetuksessa on lisäksi se, että asetusta velvoittaa alan tiedekunnat »suunnittelemaan ja järjestämään» toimintaansa tavalla, joka suurin piirtein olisi käynyt päinsä ilmankin uutta asetusta.

On syytä toivottaa onnea ja menestystä alan tiedekunnille, joiden on nyt muunnettava asetuksen sanatulva reaalisesti toiminnaksi (ja puettava reaalin toimintansa uuden käsitteistön kaapuun). Kun tiedekunnat on lain voimalla nykäisty ajattelemaan perusteellisesti opetustyönsä päämääriä ja toteuttamistapoja, voidaan iloita siitä tuuletuksesta, joka täten on pantu käyntiin. Sivutuotteena voi syntyä ratkaisuja, jotka jo ehtivät hyödyttää nykyisiäkin opiskelijoita. Tervetullutta lisäarvoa tuottaa myös eri tiedekuntien uusi yhteinen tarve vertailla kokemuksiaan ja suunnitelmiaan.

Mitään suuria pedagogisia tai muita uudistuksia ei liene odotettavissa, koska 1980-luvun opetustoiminta on suunniteltava järjestettäväksi lähinnä nykyisten voimavarojen turvin. Opiskeluajan lyhentämistavoitekaan ei tässä tilanteessa toteutune. Päätoimisesti perustutkintoaan

edistävää normaaliopiskelija voinee käyttää opintoihinsa 32 viikkoa vuodessa, jolloin hänen tulisi asetuksen mukaan valmistua viidessä vuodessa. Keskimäärin tuossa ajassa näet karttuu, mikäli opinnot on hyvin suunniteltu, vaaditut 160 opintoviikkominimistä suorituspistettä. Viisi vuotta on tähänkin asti ollut päätoimisen opiskelun normaaliaika.

Kuin vaivihkaa tutkintoasetukseen tuli myös viisi merkittävää pykälää (§§ 18—22), joissa säädetään tutkijankoulutuksesta. Nyt puhutaan ensi kerran tohtorin tutkinosta eikä vain oikeudesta tohtorin arvoon. Lisensiaatin opintojen tavoitteita ovat hyvä perehtyneisyys, perehtyneisyys ja riittävä perehtyneisyys, tohtorin sen sijaan tulee perehtyä syvällisesti. Lisäksi tohtorilta edellytetään kykyä luoda uutta tietoa. Uutena ja yllättävänä asiana asetuksessa mainitaan, että tutkintosäännössä voidaan määrätä tohtorin artikkeliväitöskirjan lisäksi myös sellaisesta lisensiaatin-

tutkimuksesta, joka koostuu julkaistuista artikkeleista. Jos tämä liian vähän harjattu säännös otetaan kirjaimellisesti, se voi harhauttaa joitakin jatko-opiskeluria.

Tutkinnonuudistusprosessi liittyy aivan välittömästäkin ajankohtaiseen valtio-opilliseen tutkimukseen. Ensimmäinen liittynä on kielteissävyinen. Tutkinnonuudistus suunnittelu on kuluttanut suuresti muutamien yliopisto-opettajien aikaa, joka vaihtoehtoisesti olisi voitu käyttää tutkimuksen ja opetuksen hyväksi, ja uuden asetuksen soveltaminen imee vielä kauan yliopistojen tutkimuskapasiteettia. Toinen liittynä tutkimukseen on kuitenkin myönteisempi ja tärkeämpi. Tutkinnonuudistusprosessi tarjoaa oivallisen tutkimusaiheen, jota analysoimalla voidaan perehtyä syvällisesti ja monitieteisesti ja eri lähestymistavoin 1970-luvulla noudatetun päätöksentekomenettelyn »ongelmakokonaisuuteen».

Pertti Pesonen

PUHEENVUOROJA TUTKINNONUUDISTUKSESTA

Tämän numeron pääaiheeksi valittu tutkinnonuudistus syntyi seurauksena päätöksestäni pyytää asiaa käsittelevä pääkirjoitus. Tätä odottaessani kypsyi ajatus ei vain yhden vaan useiden puheenvuorojen esittämisestä. Aihe on niin monisäikeinen ja keskeinen kaikille politiikan tutkijoille, ettei sitä pitäisi sivuuttaa edes tieteil- le yleensä pyhitetyssä julkaisussamme.

Niinpä käännyin sellaisten henkilöiden puoleen, jotka ovat olleet mukana tutkintojen uudistushanketta toteuttamassa: toiset suunnitteluun ja päätöksentekoon osallistumalla, toiset aiheesta keskustelemalla.

Puheenvuoroja tutkinnonuudistuksesta ovat hyväntahtoisesti suostuneet antamaan viiden eri korkeakoulun tai yliopiston tutkijat sekä hankkeen toteuttamisesta vastannut valtiovallan edustaja. Kir-

joittajat eivät ole nähneet toistensa puheenvuoroja, mutta heille on kerrottu useimpien kanssakirjoittajien nimet ja aiheet.

Tältä pohjalta melko lyhyessä ajassa muodostunut kokonaisuus on syntynyt omasta ideastani. Päätökseen tai kirjoittajien valintaan eivät ulkopuoliset ryhmät ole vaikuttaneet. Julkaisumme kustantajakaan, Valtiotieteellinen Yhdistys, ei ole aktiivisesti osallistunut pääaiheemme toteutukseen.

Niille keskustelijoille ja lukijoille jotka mahdollisesti haluaisivat kommentoida puheenvuoroja kerrotaan, että tämä käy päinsä vasta syksyllä ilmestyvästä numerosta (3/79) alkaen. Tämä johtuu julkaisua koskevista muista suunnitelmista.

P ä ä t o i m i t t a j a